

Magyar Könyvvizsgálói Kamara

Aktuális szakmai kérdések és az ellenőrzési kérdőív változásai

Szalai Edit
szakmai főmunkatárs

2019. június 20.-21.

Előadás témakörei

- ❑ Szakértői Bizottság kiemelt témái az elmúlt évben
- ❑ Szakértői Bizottság jövőbeni terveit, feladatait
- ❑ Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Szakértői bizottság kiemelt témái az elmúlt évben

- ❑ *Könyvvizsgálaton kívüli nemzeti standardok* aktualizálása
- ❑ *Átalakulások könyvvizsgálatának útmutatója*, jelentésmintákkal
- ❑ *Megbízási szerződésminta* aktualizálása (GDPR)
- ❑ NAV – MKVK közös közlemény *a könyvvezetési előírásoknak való megfelelésről*
- ❑ Közlemény a *NOCLAR értelmezéséről*
- ❑ Dokumentáció *elektronikus archiválása*
- ❑ *Szüneteltető kamarai tag által végezhető tevékenységek*

Könyvvizsgálaton kívüli nemzeti standardok aktualizálása

- ❑ Kihirdetés, oktatás: 2018. őszén
- ❑ Átvilágítási- és (könyvvizsgálaton kívüli) egyéb bizonyosságot nyújtó szolgáltatásokra, kapcsolódó szolgáltatásokra vonatkozó megbízásokra
- ❑ Átvilágítás \neq due diligence,
 \neq gazdálkodás felülvizsgálata
(szabályszerűségi vizsgálat)
- ❑ **4400-as: pénzügyi információk megállapodás szerinti vizsgálata**
 - ❑ **Sajátosságai: nem könyvvizsgálói jelentés, nem nyújt bizonyosságot, nem mond véleményt, ténymegállapításokat közöl, a megbízóval megállapodott eljárások elvégzésére kerül sor**
 - ❑ **EU-s és más pályázaton elnyert támogatások igazolása (expense verification)**
- ❑ **Minőség-ellenőrzés: nem vonatkozik ezekre a megbízásokra**

Átalakulások könyvvizsgálatának útmutatója, jelentésmintákkal

- ❑ **Megjelent: 2018. július 27-én a kamara honlapján**
- ❑ **Kötelező oktatása: 2019-ben egy oktatási blokk**
- ❑ **Minőségellenőrzése: tervek szerint 2020-tól lenne ???**
- ❑ **Ellenőrzési kérdőív kidolgozása szükséges**
- ❑ **Megfelelési típusú könyvvizsgálat és könyvvizsgálói vélemény, sajátosságokkal**
- ❑ **Átalakulási terv: egyéb információk (ISA 720) módján kezelendő**
- ❑ **Minden típusra (egyesülés, szétválás) és változatra (egy vagy több jelentés) tartalmaz könyvvizsgálói jelentésmintát**

Megbízási szerződésminta aktualizálása

- ❑ SZB közlemény: 2018. augusztus 6-án a honlapon
- ❑ 2018. május 25-én hatályba lépett Általános Adatvédelmi Rendelet **(GDPR) adatvédelmi kötelezettségeket ró a könyvvizsgálókra**
- ❑ Ezek a kötelezettségek függetlenek a könyvvizsgálókra vonatkozó konkrét szakmai- és etikai követelményektől
 - **kamarai ellenőrzés ezek teljesítésére nem terjed ki**
- ❑ Jog szerinti könyvvizsgálattal összefüggésben: **adatkezelők vagyunk**
- ❑ Adatkezelés jogalapja: a megbízó jogos érdeke
- ❑ Könyvvizsgálói elfogadó nyilatkozat: nincs vele tennivaló
- ❑ **Megbízási szerződésbe az adatkezelési kérdések belefoglalhatók (aktualizált szerződésminta), de ez nem kötelező**
 - **minőség-ellenőrzésnél nem jár hibapont** azért, ha ez nincs benne a szerződésben (1.5 kérdés)

NAV-MKVK közös közlemény a könyvvezetési előírásoknak való megfelelésről

- ❑ **Megjelenése: 2018. június 26. a honlapon**
- ❑ **NAV kezdeményezte és kérte a kamara együttműködését**
- ❑ **Számviteli törvényben előírt könyvvezetési- és beszámoló készítési előírások megsértését jelenti többek között (NAV):**
 - Nem magyar nyelven való könyvelés
 - Nem a törvényben előírt egységes számlakeret / számlarend szerinti könyvelés
 - A számviteli törvény szerinti főkönyv előállítása (nem zárt könyvviteli programon belül, hanem excelben való levezetésekkel)
- ❑ **Kamara álláspontja:**
 - **az ilyen jogszabálysértés önmagában nem ad alapot a könyvvizsgálói vélemény minősítésére**
 - **könyvvizsgálónak a vonatkozó standard (ISA 250) és az etikai előírások (NOCLAR) figyelembe vételével kell eljárnia**

Közlemény a NOCLAR értelmezéséről

- ❑ Megjelent: 2019. január 29-én a honlapon
- ❑ A könyvvizsgáló általi válaszadás (eljárások) az ügyfél jogszabályoknak és szabályozásoknak való meg nem felelése esetén
 - **etikai követelménnyé vált, beépült az IESBA etikai kódex-be**
- ❑ ISA 250 is módosult, de még nem került lefordításra, nálunk a korábbi, NOCLAR előtti változata van hatályban
- ❑ A könyvvizsgálóra vonatkozó **jogszabályi előírások prioritást élveznek a szakmai standardokkal és etikai előírásokkal szemben**
- ❑ **Kkt. szerinti könyvvizsgálói titoktartás alapján kell eljárni az ügyfél jogszabálysértő magatartásának észlelése esetén is**
 - **Kivéve: a jogszabályban előírt bejelentési kötelezettségek**
- ❑ **Teendők:**
 - ügyvezetés tájékoztatása, felhívása kiigazító intézkedés megtételére
 - bejelentési kötelezettség/lehetőség mérlegelése
 - észlelés, mérlegelés és tájékoztatás dokumentálása

Dokumentáció elektronikus archiválása

- ❑ SZB több ülésén foglalkozott a téma áttekintésével, a közfelügyelettel is folytak megbeszélések
- ❑ **Fő kérdés volt: lehet-e a teljes megbízási dokumentációt elektronikusan archiválni, ha nem, mely dokumentumokat kell papír alapon (eredeti keletkezési formájában) tárolni**
- ❑ Közfelügyelet a jelenleginél szigorúbb e-archiválás irányába szeretne változásokat elérni (első lépésben a PIE cégekre, majd később minden megbízásra kiterjedően)
- ❑ Irány: Megbízási dokumentáció egyetlen e-mappába legyen összefűzve, az elektronikus archiválási jogszabály alkalmazásának előírásával
- ❑ **Jelenleg: marad az eddigi gyakorlat, az ellenőrzésben is → 3.15 kérdés: beszámoló egy aláírt teljes eredeti példánya megvan-e (3.13 kérdés volt eddig)**

Szüneteltető kamarai tag által végezhető tevékenységek

- ❑ **Kérdés: Végezhet-e szüneteltető kamarai tag jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységnek nem minősülő könyvvizsgálói tevékenységet? (Kkt.3.§ (1)-be nem tartozó megbízások)**
- ❑ **Például: 4400-as standard szerinti megbízásokat**
- ❑ **Konklúzió: IGEN, ha megfelel a vonatkozó szakmai standard(ok) és etikai előírások követelményeinek**
- ❑ **Kamara kezdeményezte a Kkt. módosítását (3. § (2) kiegészítését), de ezt egyelőre elhalasztották**
- ❑ **Minőség-ellenőrzés: az ilyen megbízásokra nem terjed ki, nem csak szüneteltetők, hanem aktív kamarai tagok esetében sem**

Szakértői bizottság jövőbeni terveit, feladatait

- ❑ **Nemzetközi standardok, szakanyagok lefordítása**
 - IFAC SME Audit Guide (KKV audit kézikönyv)
 - Standardok: ISA 250 felülvizsgált, ISAE 3410, ISAE 3402
 - IESBA felülvizsgált és újra strukturált etikai kódex
- ❑ **Könyvvizsgálati módszertani kézikönyv kidolgoztatása**
- ❑ **Aktuális nemzetközi projektek**
 - Új minőségbiztosítási standardok (ISQM) – 3 db
 - ISA 540 Számviteli becslések
 - ISA 315 Kockázatbecslés
 - ISA 600 Csoport könyvvizsgálatok

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Közfelügyelet és a kamara közötti megbeszéléseken született döntés az egyedi ellenőrzési kérdőív módosításáról:

- **Egyik fő kérdéskör a függetlenségi követelményeknek való megfelelés ellenőrzésének a szigorítása (3 kérdés), illetve általában véve a megbízás elfogadásának több részletkérdésre kiterjedő ellenőrzése (egyéb etikai előírások, cégbejegyzés megtörténte)**
- **Lényegesség számítási módszerének ellenőrzése célzottabb legyen**
- **Kockázatbecslésre vonatkozó kérdéseknél kisebb kiegészítések**
- **Nyitóegyenlegek, csalási kockázatok, készletek, külső megerősítések**
- **Jelentős könyvvizsgálói megállapítások kommunikálása**
- **Dokumentációt megfelelő időben készítették-e el és zárták le**
- **Jelentéskészítés kérdéseinek az ellenőri értékelést segítő átrendezése**

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Függetlenség, összeférhetetlenség, alkalmasság és más etikai előírások

- ❑ **1.1 kérdés:** Az ellenőrzött saját eljárásai, mérlegelése, ezek dokumentálása megtörtént-e a megbízás elfogadás/megtartás megítéléséhez (függetlenség, összeférhetetlenség, alkalmasság)
- ❑ **1.3 kérdés:** Az előző kérdéshez kapcsolódik
 - **Megvoltak-e az ügyfél/megbízás elfogadás/megtartás MER szabályzat szerinti dokumentumai (munkalapjai) a szerződéskötést megelőzően**
 - **Látható-e ezekből, hogy az etikai követelményeknek való megfelelést érdemben áttekintették, esetleges kockázatokat és veszélyeket felmérték, kezelték, a levont következtetések mögött érdemi megfontolásokat tettek**
- ❑ **Ügyfél elfogadás/megtartás egyéb szempontjai:**
 - **Az ügyfél tisztessége, szavahihetősége, könyvvizsgálathoz való hozzáállása**
 - **Rendszeresen előforduló és jelentős hatókör korlátozás az ügyfél részéről**
 - **Pénzmosás gyanújával vagy uniós korlátozó intézkedésekkel érintett vállalat, nem áttekinthető tulajdonosi háttér, egyéb kockázatos tényezők**

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Függetlenség, összeférhetetlenség, alkalmasság és más etikai előírások

- ❑ **1.2 kérdés: A minőségellenőr saját értékelése az etikai követelmények teljesüléséről**
- ❑ **Az 1.1. kérdésre adott "NEM" válasz önmagában nem eredményez nemleges választ erre a kérdésre (egyik értelmezési szempont esetén sem)**
- ❑ **A helyszíni ellenőrzést az e kérdésre adott NEM válasz esetén is le kell folytatni, a minőségellenőri megítélést részletes indoklással szükséges alátámasztani**
- ❑ **NEM válasz esetén a minőség-ellenőrzés eredményéről a minőségellenőrzési bizottság hoz döntést (ellenőrzési dokumentáció, a zárójelentés és az ellenőrzött észrevétele alapján)**
- ❑ **Ha a bizottság egyetért a NEM válasszal, akkor „Nem felelt meg” eredménnyel zárulhat az egyedi megbízás ellenőrzése**

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Függetlenség, összeférhetetlenség, alkalmasság és más etikai előírások

- ❑ **A függetlenségi veszélyek felmérése és megítélése a könyvvizsgálóra van bízva** → ellenőrzés: a Kkt., az etikai szabályzat és IESBA etikai kódex vonatkozó előírásainak áttekintését tartalmazta-e a könyvvizsgáló belső dokumentációja
- ❑ **Etikai szabályzat 35-38. és 47. pontjai:**
 - Könyvvizsgáló/könyvvizsgálócég és az ügyfél közötti pénzügyi, személyes, üzleti, munka- vagy egyéb viszony miatt fennáll az önellenőrzés, érdekelttség, érdekképviselés, bizalmi viszony vagy megfélemlítés veszélye, vagy a tisztesség, objektivitás, szakmai hozzáértés és megfelelő gondosság alapelvekkel szembeni fenyegetettség veszélye
 - Ilyen veszélyek észlelése esetén intézkedéseket kell tenni a veszély elhárítására vagy elfogadható szintre való csökkentésére (biztosítási intézkedések alkalmazása)
 - Ha ezekre nincs lehetőség a könyvvizsgálati megbízást nem lehet elfogadni, illetve már megkötött szerződést 30 napon belül meg kell szüntetni

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Függetlenség, összeférhetetlenség, alkalmasság és más etikai előírások

- ❑ **Függetlenséget mindenképpen veszélyeztető körülmények:** ezeknél a veszély nem elhárítható (nem csökkenthető) az IESBA etikai kódex szerinti biztosítási intézkedésekkel sem – etikai szabályzat 44. pontja
(Pl. a könyvvizsgáló vagy közeli hozzátartozója a megbízó vezetője, vagy vezető szervének, Felügyelő bizottságának, Audit bizottságának tagja, illetve 2 éven belül a tagja volt)
- ❑ **Közvetett függő helyzetek:** a függetlenséget fenyegető veszélyek esetlegesen elfogadható szintűre csökkenthetők (45. pont)
- ❑ **Könyvvizsgálattal össze nem egyeztethető tevékenységek** (párhuzamos szolgáltatásnyújtás) (Etikai szabályzat 46-49. pontjai) + Fegyelmi bizottság 2013. évi állásfoglalása
 - Általában összeférhetetlenséget jelent: könyvelési-számviteli szolgáltatások nyújtása
 - Általában nem okoz összeférhetetlenséget: adótanácsadás szolgáltatások nyújtása
 - IESBA kódexet kell alapul venni, mely a Kkt.-nál tágabb körben tárgyalja az egyéb szakmai szolgáltatásokat

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Függetlenség, összeférhetetlenség, alkalmasság és más etikai előírások

- ❑ Etikai szabályzat 45. pontjában említett **közvetett függő helyzetek**, melyekkel kapcsolatban biztosítási intézkedéseket lehet tenni, pl.:
 - Könyvvizsgáló vagy közeli hozzátartozója befolyással van olyan gazdálkodóban, amely befolyással bír az ügyfélben, vagy amely üzleti kapcsolatban áll az ügyfelével
 - Könyvvizsgáló 3 éven belül részt vett az ügyfél külső ellenőrzésében (pl. adóhatósági ellenőrzésben vagy ÁSZ általi ellenőrzésben)
- ❑ Könyvvizsgáló cég esetében a függetlenségre vonatkozó rendelkezések vonatkoznak a könyvvizsgáló cég legfőbb szervének, irányító (vezető) szervének, felügyelő bizottságának összes tagjára, és a vezető állású munkavállalókra is
- ❑ Nem elég függetlennek lenni, de annak is kell látszani (racionális és tájékozott harmadik felek ne jussanak ellenkező következtetésre)

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Függetlenség, összeférhetetlenség, alkalmasság és más etikai előírások

Függetlenség könyvvizsgálati ügyfélnél (IESBA etikai kódex 290. fejezet)

- Függetlenség hálózatba tartozó könyvvizsgáló cég esetén
- Pénzügyi érdekeltségek, Hitelek és garanciák
- Üzleti kapcsolatok, Családi és személyes kapcsolatok
- Munkaviszony könyvvizsgálati ügyfélnél
- Közelmúltbeli szolgálat könyvvizsgálati ügyfélnél
- Szenior munkatársak hosszú távú kapcsolata könyvvizsgálati ügyféllel
- Bizonyosságot nem nyújtó szolgáltatások végzése könyvvizsgálati ügyfél részére (veszélyhelyzeteket és az alkalmazható biztosítékokat a kódex részletesen taglalja)
 - Számviteli nyilvántartások vezetése (könyvelés), pénzügyi kimutatások készítése, Adminisztratív szolgáltatások (pl. bérszámfejtés)
 - Értékelési szolgáltatások, Adóügyi szolgáltatások, Belső audit szolgáltatások
 - Informatikai rendszerszolgáltatások, Jogi szolgáltatások stb.

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Függetlenség, összeférhetetlenség, alkalmasság és más etikai előírások

Gyakorlati szempontok az ellenőrzéshez:

- ❑ A veszélyek olyan szerteágazók, hogy azok nem minden típusára terjedt ki a könyvvizsgáló megítélése (és esetleg a MER szabályzata szerinti belső munkalapja, dokumentációja sem)
- ❑ Ebben az esetben további tájékozódás (pl. interjú) szükséges az ellenőr részéről, hogy a hiányzó elemekkel kapcsolatban is megfelelő következtetésre jusson a függetlenségről és objektivitásról (1.2 kérdésre helytálló választ adjon)
 - pl. arról, hogy nyújtott-e bármilyen egyéb szakmai szolgáltatást a könyvvizsgáló cég az ügyfélnek, ha igen akkor mit, mikor és mely munkatársak részvételével, többnyire csak erre irányuló konkrét kérdésekkel lehet tájékozódni
 - ha történt egyéb szakmai szolgáltatás nyújtása ugyanazon ügyfél részére, akkor meg kell ismerni annak mindazon körülményeit és részleteit, amelyek alapján az etikai szabályzatot és etikai kódexet segítségül hívva, helytálló következtetést lehet levonni arról, hogy a könyvvizsgálati megbízást elfogadhatta-e a könyvvizsgáló vagy nem lett volna szabad elfogadnia

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Függetlenség, összeférhetetlenség, alkalmasság és más etikai előírások

Gyakorlati szempontok az ellenőrzéshez:

- ❑ **A könyvvizsgáló cég hálózatba tartozik**, de nem dokumentálta, hogy a hálózat más tagjai nyújtanak-e a vállalatcsoport részére olyan egyéb szolgáltatásokat, amelyek függetlenségi veszélyhelyzetet okozhatnak:
 - a dokumentáció lényeges hiányossága miatt az 1.1 kérdésre NEM válasz
 - Interjú alapján további tájékozódás, ha ez lehetséges
 - 1.2 kérdésnél az ellenőr a megítélését a rendelkezésre álló információkra tudja alapozni, így erre való hivatkozással IGEN válasz adható, amennyiben az ellenőr nem tárt fel más függetlenségi meg nem felelési tényezőt
- ❑ **Objektivitást fenyegető veszély: a megszokás veszélye**
 - nem közérdeklődéses ügyfélmegbízásokra nincs (még) kötelező rotáció
 - Belső MER szabályzat rendelkezései az irányadók
 - Több könyvvizsgálós cég esetén elvárható, hogy a MER erre kitérjen
 - Egy könyvvizsgáló esetén, egzakt előírás hiányában jelenleg tolerálható

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Függetlenség, összeférhetetlenség, alkalmasság és más etikai előírások

Gyakorlati szempontok az ellenőrzéshez:

❑ Speciális minősítés megléte:

- Két vetülete van:
 - Alkalmasság (megvolt-e a szükséges szakismerete a könyvvizsgálónak)
 - Engedély megléte: rendelkezett-e a könyvvizsgáló és a könyvvizsgáló cég a megbízás elfogadásakor a releváns speciális minősítés szerinti engedéllyel
- Ritka esetben előfordulhat, hogy a személyében felelős könyvvizsgáló rendelkezett minősítéssel, de a könyvvizsgáló cég nem vagy esetleg fordítva (ez esetben nem lehetett volna elvállalni a könyvvizsgálatot)
- Előfordulhat, hogy a könyvvizsgáló rosszul ítélte meg a helyzetet, és a dokumentációjában téves következtetésre jutott ezzel kapcsolatban
 - 1.1 kérdésre IGEN válasz adható, hiszen a megítélését dokumentálta
 - 1.2 kérdésre NEM válasz, mivel nem vállalhatta volna el a megbízást
- Államháztartási szektorban (pl. önkormányzatok) nincs előírva, hogy a könyvvizsgáló speciális minősítéssel kell rendelkezzen

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Megbízás elfogadása – megbízási szerződés

- ❑ 1.4 kérdés **ÚJ**: könyvvizsgáló legfőbb szerv általi megválasztásának dokumentáltsága
 - cégbírósi bejegyzés megtörtént-e
 - ha a cégjegyzék nem tartalmazza a könyvvizsgálót
 - jelezték-e ezt az ügyfél vezetése felé),
 - legfőbb szervi határozat+elfogadó nyilatkozat megtalálható-e a dokumentációban
- ❑ 1.5 kérdés: Megfelelő szerződés: törvényi előírásoknak és a vonatkozó könyvvizsgálati standardoknak (ISA 210) megfelel-e a szerződés
- ❑ Ptk. szerinti szabályok:
 - időtartama nem rövidebb, mint a megválasztástól a megbízás tárgyát képező üzleti évi beszámoló legfőbb szerv általi jóváhagyásának a napjáig terjedő időszak
 - legfeljebb 5 évre szól
 - a könyvvizsgáló megválasztásától számított 90 napon belül megkötésre került
 - Minden lényeges megállapodást tartalmaz, amiben a felek megállapodtak
- ❑ Meghatározták az időtartamát vagy a beszámolási üzleti év(ek)et
- ❑ Standard főbb követelményei az eddiginél részletesebben felsorolásra kerültek a kérdésnél az értelmező kérdések címszó alatt
- ❑ Ennek megfelelően a hivatkozás kiegészült az ISA 210/6, 9-10-el

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Közfelügyelet és a kamara közötti megbeszéléseken született döntés az egyedi ellenőrzési kérdőív módosításáról:

- Egyik fő kérdéskör a függetlenségi követelményeknek való megfelelés ellenőrzésének a szigorítása (3 kérdés), illetve általában véve a megbízás elfogadásának több részletkérdésre kiterjedő ellenőrzése (egyéb etikai előírások, cégbejegyzés megtörténte)
- **Kockázatbecslésre vonatkozó kérdéseknél kisebb kiegészítések**
- **Lényegesség számítási módszerének ellenőrzése célzottabb legyen**
- Nyitóegyenlegek, csalási kockázatok, készletek, külső megerősítések
- Jelentős könyvvizsgálói megállapítások kommunikálása
- Dokumentációt megfelelő időben készítették-e el és zárták le
- Jelentéskészítés kérdéseinek az ellenőri értékelést segítő átrendezése

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Kockázatbecslés és tervezés

☐ Nem új (korábbi) kérdések:

- Új megbízás esetén az előző időszaki beszámolókat és könyvvizsgálói jelentéseket áttekintette-e a könyvvizsgáló
- Számviteli politika és változásának áttekintése (mint kockázatbecslési eljárás a standard értelmében)
- A gazdálkodóra és környezetére vonatkozóan korábban megszerzett információk helytállóságának, változásának vizsgálata

☐ Lényegesség (2.4 kérdés) pontosításra került:

- Megfelelő volt-e az alapul szolgáló mutatószám megválasztása, mértéke
- Ésszerűek-e a kiszámított lényegességi küszöbértékek: átfogó lényegesség, végrehajtási lényegesség és egyértelműen elhanyagolható hiba
- Szerepel-e indoklás a számításhoz a dokumentációban – IGEN válasz csak ekkor adható!
- Az ellenőr megítélése: az ügyfélről megismert információk alapján ésszerű, megalapozott és a standard előírásoknak megfelelő a lényegesség meghatározása, amit indoklással is alátámasztottak

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Közfelügyelet és a kamara közötti megbeszéléseken született döntés az egyedi ellenőrzési kérdőív módosításáról:

- Egyik fő kérdéskör a függetlenségi követelményeknek való megfelelés ellenőrzésének a szigorítása (3 kérdés), illetve általában véve a megbízás elfogadásának több részletkérdésre kiterjedő ellenőrzése (egyéb etikai előírások, cégbejegyzés megtörténte)
- Kockázatbecslésre vonatkozó kérdéseknél kisebb kiegészítések
- Lényegesség számítási módszerének ellenőrzése célzottabb legyen
- **Nyitóegyenlegek, családi kockázatok, készletek, külső megerősítések**
- Jelentős könyvvizsgálói megállapítások kommunikálása
- Dokumentációt megfelelő időben készítették-e el és zárták le
- Jelentéskészítés kérdéseinek az ellenőri értékelést segítő átrendezése

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Bizonyítékok gyűjtése

□ NYITÓEGYENLEGEK (3.1 kérdés):

- A kérdés átfogalmazásra került, az ISA 510 standard alapján:
 - levonták-e a következtetést arról, hogy a nyitóegyenlegek tartalmaznak-e olyan hibát, amely lényeges hatással van a tárgyévi beszámolóra
 - a következtetéshez elegendő és megfelelő bizonyítékot szereztek-e a nyitóegyenlegek vizsgálatával
- **Standard értelmében többféle eljárás lehetséges:**
 - Előző könyvvizsgáló munkapapírjainak áttekintése, vagy
 - Konkrét könyvvizsgálati eljárások végrehajtása a nyitóegyenlegekre vonatkozó bizonyítékok megszerzése érdekében, vagy
 - A tárgyidőszaki egyenlegek vizsgálati eljárásaival megszerzett bizonyítékok esetleg releváns bizonyítékot nyújthatnak a nyitóegyenlegekre
 - Előző háromféle vizsgálati módszer közül bármelyik elfogadható, de jellemzően ezek kombinálására van szükség
- **Ha a nyitóegyenlegekben lévő hiba lényeges hatással lehet a tárgyidőszaki beszámolóra, további eljárásokat kell végezni → kommunikáció vezetés felé**

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Bizonyítékok gyűjtése

□ NYITÓEGYENLEGEK (3.1 kérdés):

- A vizsgálat eredménye hatással lehet a könyvvizsgálói véleményre :
 - Nincs elegendő és megfelelő bizonyíték – KORLÁTOZOTT VÉLEMÉNY VAGY VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS VISSZAUTASÍTÁSA (ISA 510.10)
 - Nyitóegyenlegekben fellelt hiba lényeges hatással van a tárgyidőszakra és ezt nem (vagy nem megfelelően) javították vagy tették közzé - KORLÁTOZOTT VÉLEMÉNY VAGY ELLENVÉLEMÉNY
 - **Előző eseteket az 5.10-es kérdésre adandó válasznál figyelembe kell venni!**

□ CSALÁSI KOCKÁZAT (3.3 – 3.5 kérdések):

- A csalási kockázattal kapcsolatos könyvvizsgálói feladatok ellenőrzésére a kérdőív az ISA 240 standarddal összhangban, részletesebben tér ki:
- Csalás, hamisítás kockázata (!), ezek csökkentésére irányuló eljárások
- A bevételek megjelenítésében rejlő jelentős csalási kockázat (alapértelmezés) – VAGY indokolták-e, ha ezt nem tekintették jelentősnek
- Kontrollok vezetés általi felülírásának jelentős kockázata: elvégezték-e a jelentős számviteli becslések, és a főkönyvi naplótételek vizsgálatát (JET)

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Bizonyítékok gyűjtése

❑ **KÉSZLETEK** (3.8 kérdés, korábbi 3.6 kérdés):

- Nemcsak a MFN-i fizikai készletleltáron való részvétellel foglalkozik, hanem ellenőrizendő, hogy ennek hiányában végeztek-e megfelelő alternatív eljárásokat a készletállomány és a készletérték vizsgálatára
- Mérlegelték-e, hogy a feltárt és nem tisztázott eltéréseket szükséges-e kivetíteni a készletállományra a készletekben rejlő lehetséges lényeges hiba becslése végett?
- Ha az ily módon megállapított becsült hiba lényeges, mérlegelték-e annak hatását a könyvvizsgálói véleményre?
- Ellenőri megítélés:
 - Lényegét tekintve arra irányul, hogy a fentieket figyelembe véve, az ellenőrzött könyvvizsgáló elvégezte-e azokat a vizsgálati eljárásokat, amelyek alapján a készletek lényeges hibától való mentességéről véleményt lehetett formálni
 - Ha nem volt elegendő és megfelelő amit elvégzett: NEM válasz
 - Ha volt kivetített hiba, annak értékelését a vélemény szempontjából a jelentéskészítésnél kell az ellenőrnek értékelnie

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Bizonyítékok gyűjtése

□ **KÜLSŐ MEGERŐSÍTÉSEK** (3.10 kérdés, korábbi 3.8 kérdés):

- Nemcsak az egyenlegközlők kiértékelésével foglalkozik, hanem ellenőrizendő, hogy ennek hiányában végeztek-e megfelelő alternatív eljárásokat a megerősítésre kiválasztott egyenleg vizsgálatára
- Mérlegelték-e, hogy a feltárt és nem tisztázott eltéréseket szükséges-e kivetíteni a vizsgált sokaságban (pl. vevőkövetelésekben) rejlő lehetséges lényeges hiba becslése végett?
- Ha az ily módon megállapított becsült hiba lényeges, mérlegelték-e annak hatását a könyvvizsgálói véleményre?
- Ellenőri megítélés:
 - Lényegét tekintve arra irányul, hogy a fentieket figyelembe véve, az ellenőrzött könyvvizsgáló elvégezte-e azokat a vizsgálati eljárásokat, amelyek alapján a megerősítésre kiválasztott egyenleg (pl. vevő követelések) lényeges hibától való mentességéről véleményt lehetett formálni
 - Ha nem volt elegendő és megfelelő amit elvégzett: NEM válasz
 - Ha volt kivetített hiba, annak értékelését a vélemény szempontjából a jelentéskészítésnél kell az ellenőrnek értékelnie

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Közfelügyelet és a kamara közötti megbeszéléseken született döntés az egyedi ellenőrzési kérdőív módosításáról:

- Egyik fő kérdéskör a függetlenségi követelményeknek való megfelelés ellenőrzésének a szigorítása (3 kérdés), illetve általában véve a megbízás elfogadásának több részletkérdésre kiterjedő ellenőrzése (egyéb etikai előírások, cégbejegyzés megtörténte)
- Kockázatbecslésre vonatkozó kérdéseknél kisebb kiegészítések
- Lényegesség számítási módszerének ellenőrzése célzottabb legyen
- Nyitóegyenlegek, csalási kockázatok, készletek, külső megerősítések
- **Jelentős könyvvizsgálói megállapítások kommunikálása**
- **Dokumentációt megfelelő időben készítették-e el és zárták le**
- Jelentéskészítés kérdéseinek az ellenőri értékelést segítő átrendezése

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Bizonyítékok gyűjtése

□ **Kommunikáció (4.10 kérdés – ÚJ):**

- a könyvvizsgáló kommunikálta-e az irányítással megbízott személyek felé a könyvvizsgálat jelentős megállapításait
- Ezzel összefüggésben a korábbi kérdőív 5.13-as kérdése törlésre került (adtak-e ki vezetői levelet, ill. megvitatták-e a vezetéssel a vélemény minősítésének okait, illetve a feltárt rendszerbeli gyengeségeket)

□ **Könyvvizsgálati dokumentáció (4.11 kérdés - ÚJ):**

- Időben készült-e el a dokumentáció
- a könyvvizsgálati dokumentációból megállapíthatóan, a könyvvizsgálói jelentés dátumáig dokumentáltan rendelkezésre állt valamennyi, a vélemény megalapozásához szükségesnek tartott bizonyíték, valamint
- az elvégzett munka áttekintése is megtörtént és azt a MER szabályzatban előírt módon dokumentálták, valamint
- A dokumentáció lezárásra került-e (a MER szabályzatban előírt módon) a könyvvizsgálói jelentés dátumát követő 60 napon belül
 - Ha a könyvvizsgálói szoftverben nincs automatikus időzár funkció, csak a MER szabályzatban rögzített „lezárási ügymenet” dokumentáltságát lehet ellenőrizni

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Közfelügyelet és a kamara közötti megbeszéléseken született döntés az egyedi ellenőrzési kérdőív módosításáról:

- Egyik fő kérdéskör a függetlenségi követelményeknek való megfelelés ellenőrzésének a szigorítása (3 kérdés), illetve általában véve a megbízás elfogadásának több részletkérdésre kiterjedő ellenőrzése (egyéb etikai előírások, cégbejegyzés megtörténte)
- Kockázatbecslésre vonatkozó kérdéseknél kisebb kiegészítések
- Lényegesség számítási módszerének ellenőrzése célzottabb legyen
- Nyitóegyenlegek, csalási kockázatok, készletek, külső megerősítések
- Jelentős könyvvizsgálói megállapítások kommunikálása
- Dokumentációt megfelelő időben készítették-e el és zárták le
- **Jelentéskészítés kérdéseinek átszerkesztése**

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Jelentéskészítés

- ❑ **Pontosítások történtek, hogy**
 - ❑ a jelentés formai és szerkezeti megfelelőségére, illetve a jelentésbe foglalt könyvvizsgálói vélemény megfelelőségére külön-külön kérdés vonatkozzon
 - ❑ a jelentés egyes bekezdéseinek ellenőrzése a standardok szerinti logikát jobban kövesse
- ❑ **A vélemény megfelelő megfogalmazásáról két kérdés van:**
 - ❑ Tiszta vélemény : 5.4-es kérdés
 - ❑ Többi vélemény típus: 5.9-es kérdés (korábbi 5.5 kérdés törlésre került)
- ❑ **Egyéb információk: szükséges volt-e, ha igen, megfelelően volt-e megfogalmazva a jelentésben**
- ❑ **Figyelemfelhívás, Vállalkozás folytatásának lényeges bizonytalanságára való FF, Egyéb kérdések bekezdés – 5.8-as kérdésben együtt**
- ❑ **Egyéb jelentéstételi kötelezettségek: 5.6 és 5.11 kérdés (pl. számviteli szétválasztásról való jelentéstétel) – az 5.11-es kérdés arra vonatkozik, ha az előírt egyéb jelentéstétel nem a könyvvizsgálói jelentésben, hanem külön jelentésben történt**

Gondolatok a módosított minőségellenőrzési kérdőívhez

Jelentéskészítés

□ Fő kérdés: (5.10-es kérdés)

- A kérdésre adott **NEM választ részletesen indokolni kell:**
 - a megismert tények és körülmények alapján
 - olyan alapossággal és érthetően, ami a minőségellenőrzésről megírandó határozat és indoklásának megfogalmazásához tényszerű és a szakmai standardoknak megfelelő információt ad
- Ha valamely ellenőrzésre kiválasztott területen 4 vagy több a NEM válaszok száma → a fő kérdésre automatikusan NEM lesz a válasz
- A fő kérdés miatti kérdésszám növelési arány 25%-ról 35%-ra nőtt (NEM válasz)

Köszönöm a figyelmet!